

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המוערכת והמנוחה: תר אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקו: "עודמפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה: "מ"ד" בע"מ • גדופות: "צניקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא קרי.

ריז בכונה. אחרים ראו בכך הכתמת שמו של צה"ל. אנחנו סברנו שיש להוציא את האמת לאור דווקא כדי לטהר את נשקו של צה"ל ולהציגו כצבא המוכן להעניש בכל חומרת הדין חיילים החורגים מסמך כותם ומבצעים מעשייועה והרג.

היו לנו חילוקידיעות קשים בנושא זה עם גורמים רשמיים. אלה טענו, למשל, כי הרמטכ"ל עצמו חקר אישית את החייל שמרובהו נפגעה לינה נבולטי והגיע ל- מסקנה כי הוא ירה בה בשגגה. יחד עם זאת הורה הרמטכ"ל להמשיך בחקירה רשמית לפי הפרוצדורה המקובלת. לפני מיספר שבועות נמסר כי צה"ל החליט להעמיד לדין קצינים האחראים. עלי-פי כתבה-האשמה שהוגש נגדם, וכך שאחמד שייך דייב מחלול הוכה באכזריות למוות. בשבוע שעבר נמסר על ההחלטה להעמיד לדין את החייל שירה והרג את לינה נבולטי.

אם העולם הזה תרם רק במעט לכך שפרשיות אלה יגיעו לידי בירור מייש- פטי, מבלי שתטושטשנה ותועלמנה, יש ב-

כשיא ההתפרעויות בגדה המערבית. בחודשים אפריל-מאי השנה, עורר עליו העולם הזה את זעמם של גופים וגורמי מים רבים. כמה מהם היו גופים רשמיים מכובדים.

היה זה בשל הסיבה שהעולם הזה היה העיתון היחיד שלא היה מוכן לקבל כפשוטו את הודעות דובר צה"ל, בדבר הקורבנות והחללים שנפלו בגדה, כאשר חיילי צה"ל נאלצו, "לירות באוויר". התי מונה שהצטיירה כתוצאה מהודעות אלה, כאילו המפגינים אינם אלא ציפרים מעור פפות הנפגעות כל אמת שנורות יעור באוויר, היתה מעבר לחיזיון סוריאליסטי אבסורדי.

אף עיתון בישראל לא טרח לבדוק בשטח כיצד באמת נופלים חללים בעי- מותים שבין המפגינים וחיילי צה"ל. העולם הזה עשה זאת. לפחות בשני מיקרים העלו חקירות העולם הזה כי הדברים לא איר- עו כפי שתוארו בהודעות דובר צה"ל. המיקרה הראשון היה מקרהו של אחד מד שייך דייב מחלול, קומוניסט מהעיירה סלפית שבשומרון, שהגיש את מועמדותו לראשות עיריית עיירתו.

העיתונות הישראלית פירסמה את הגיר- סה הרשמית לפיה מת האיש מהתקליב- שאירע לו כאשר נעצר לחקירה. כתב העולם הזה מרסל זוהר יצא לשומרון, בדק את פרטי המקרה. מסקנתו, כפי שהתפר- סמה בכתבה מחלול המוות (העולם הזה 2013: אחד מחלול נפטר אחרי שהוכה באכזריות עליידי חיילי צה"ל יחד עם חמישה עצורים נוספים.

הצנוורה לא התירה בשעתו לפרסם את כל מימצאי החקירה בטענה שהפרשה נמי- צאת בחקירת המישרה הצבאית. משום כך הופיעה כתבתו של זוהר עם כתמים לבנים, שהעידו כי לא ניתן לנו לפרסם את מה שידענו על הפרשה.

כעבור חודש וחצי חקר מרסל זוהר את פרשת מותה של לינה נבולטי בת ה-17, בת אחת המיטפחות המכובדות בשכם. הודעת דובר צה"ל היתה כי היא נהרגה בגיה בשגגה, כתוצאה מפליטת כדור של חייל, לשם במהלך הפגנה בשכם. הוושל הצבאי של שכם, נאמר בהודעה, התנצל על התקי- רית בפני ההורים.

מבדיקת העובדות בשטח הצטיירה תמיר- נה אחת. העולם הזה תיאר אותה בכתבה רצח בשגגה (העולם הזה 2020). הסתבר, עלי-פי עדויות עדי-ראייה, כי לינה נבול- לי סתה, לשם נבלטה מאימת ריחות שגורו ברחוב לעבר הפגנה של תלמידים. כאשר הגיעה לקומה השלישית בביחה התכופה מעל מעקה המדרגות בחצר, כדי לראות אם החייל שבא בעקבותיה כבר יצא. היא חשפה או את ראשה מול כוונת הרובה ונורתה למונת.

המפקח הכללי של העיתונות הישר- ראלית חי ויושב בתוך מכשיר הטלוויזיה. אחת לשבוע, בתוכנית הראיונות עלי- כותרת, מופיע יצחק רועה במה שמת- יימר להיות ביקורת העיתונות הישראלית. הוא מודד כותרות, ידיעות ומאמרים המתפרסמים בעיתונות הישראלית באמת הדיוק, ההגינות והתבונה הטורחה. בשבוע שעבר הוכיח רועה ער כמה הוא ראוי להיות הרועה הרחוגי של העיתונות הישר- ראלית.

באיחור של שבוע הוא מצא לנכון

להתייחס לשערוריית המילגות של המנכ"ל- בחופשה של משרד-החינוך, אלוף (מיל), אלעד פלד. בחיור צדקני נטל רועה קטע עיתון ואמר, בערך, את הדברים הבאים: "סוף-סוף מצאנו התייחסות בעיתונות לפר- שת המילגות של מנכ"ל משרד-החינוך אלעד פלד..."

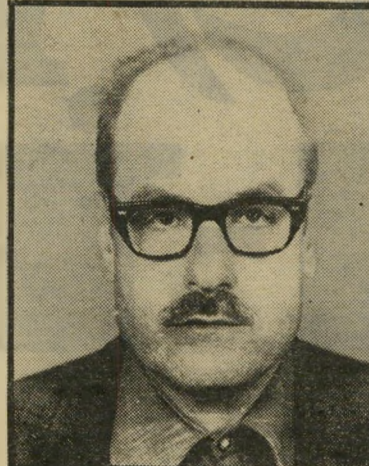
הקורא התמים, שהחמיץ את התוכנית, סבור ודאי שבקטע זה החל רועה לקרוא את כתבת-השער של העולם הזה מלפני שבועיים (העולם הזה 2032), שחשפה את שערוריית פלד, או לפחות להתייחס אליה. אך לא. מה שהרועה מצא באחו היה מא- מר ראשי של דבר, שהתייחס לפרשה, שהתפרסם שמונה ימים תמימים אחרי שכתבת העולם הזה על פרשת פלד ראתה אור.

צריך לזכור כי רועה הטיף לא פעם מוסר במדורו הטלוויזיוני לעיתונות הישראלית, הנוהגת להעתיק ידיעות ללא התייחסות למקור. הפעם הוא נכשל בדיוק במה שהוא מאשים את האחריים. העיי- תונאי שברועה אל היה שונה משאר העיי- תונאים בעיתונות הישראלית, נהג בשבוע שעבר בדיוק כמותם.

התפתחות התהודה העיתונאית והציבורי- רית, בעיקבות גילויי העולם הזה על שערוריית מילגות פלד, היתה אופיינית. תחילה מופיע העולם הזה עם הגילוי, שכלל פירוט מדויק של הסכומים שנטל עימו מנכ"ל משרד-החינוך בצאתו עם רעייתו להשתלמות בארה"ב. התגובה על הפרסום: דומיה, קשר של שתיקה.

אף עיתון אינו מנסה לצטט את הידיעה ולייחסה, חלילה, להעולם הזה. אף אחד מהעורכים אף אינו טורח להפעיל את כתבי עיתונו כדי שיבדקו את הידיעה שפורסמה בעולם הזה וימצאו אם יש בה ממש. איש אינו מאשר או מכחיש. איש אינו מגיב, לא פלד ולא שר-הינוכר, אהי רון ידלין.

כעבור שבוע מעלים שני סטודנטים מר- חיפה את הפרשה במיברק בהול שהם משגרים לשר-החינוך. אביב שהם, יושבי ראש אגודת הסטודנטים בטכניון ויוסי שפטר, יו"ר אגודת הסטודנטים באוניברסי- טת חיפה, מברקים לשר-החינוך כדלהלן: "לאור העובדה שמנכ"ל משרד-החינוך והתברות, מר אלעד פלד, פנה בהיותו בתפ- קיד לתורמים לצורך קבלת מילגה ללי- מורים בחו"ל, אנו פונים אליך להודיע למר

קורבן אחמד מהלוז לא טשטט

קורבן לינה נבולטי לא טאטא

פלד כי עליו להחזיר את מלוא הסכום (כחצי מיליון ל"י). "במידה ומר פלד יסרב להיענות לבק- שה מוצדקת זו", מוסיף המיברק ואומר, "אנו דורשים ממך להפעיל את סמכותך ולכפות עליו את החזר הכספים האלה. למיותר לציין את הפגם הציבורי למע- שהו זה של מנכ"ל משרד-החינוך והתרי- בות, במיוחד בהתחשב במצב הכספי הי- רועה של משרד-החינוך בשנה זו..."

מנהיגי הסטודנטים, שהתייחסו במיברקם למה שפורסם בעולם הזה כאל עובדה, לא מצאו כל פגם ציבורי בכך שלא ציינו 'כלל במיברקם את המקור ממנו שאבו את העובדה שהעלתה את חמתם.

עתה, אחרי ששוגר המיברק, נדלק אור ירוק ברמזור, שאיפשר לאמצעי-התיקשור- רת בארץ לטפל בפרשה. שידורי ישראל, שאחרי הופעת העולם הזה עם סיפור העשרורייה לא התייחסו אליה כלל, פנו עתה אל פלד, הוישב ולומד בניו-יורק, כדי לבקש ממנו תגובה. לא חלילה, על גילויי

העולם הזה, אלא על טענות הסטודנטים החיפאיים שהסתמכו על מה שפורסם בי- העולם הזה.

העיתונות הישראלית, השואבת כנראה את רוב ידיעותיה מתוך האונה לשידורי הרדיו והטלוויזיה, מצאה אף היא לנכון, סוף-סוף, להתייחס לפרשה. היא צייטה את הכחשתו המשוורת של פלד, שלא היתה הכחשה כלל, שכן לא התי- ייחסה לדברים בהם הואשם. ועורכי דבר הקדישו לפרשה את אחד ממאמריהם הראי- שיים. שוב, מבלי להתייחס כלל למה שות- פרסם בעולם הזה יותר משבוע קודם לכן, ההימנעות המודעת והמכוונת מאיזכור מקור הפרשה, היא אחת הרעות החולות של העיתונות הישראלית. אולם תמורה ממנה התופעה השנייה שהתגלתה הפעם: פירסום ניסיון הכחשה מצלי לפרסם או לפרט את האשמה. קל לשער מה היה מתרחש בישראל אילו, למשל, מבלי לפרט מה הן האשמות שהועלו נגד מנכ"ל החברה לישראל בשעתו, מיכאל צור, הי- תה העיתונות הישראלית מפרסמת הכחשה של צור בנוסח: "אני לא רוצה" הציבור היה מתייחס במלוא האמון להכ- חשה זו של צור. שכן איש לא האשים אותו ברצח. האשימו אותו בגניבה ובמעיי- לה. קשה להעלות על הדעת שהעיתונות

אלעד פלד בשער "העולם הזה" אין האשמה - הכחשה יש

לא היתה מתייחסת לעובדה זו. אבל, כך בדיוק היא נהגה בפרשת פלד. עיתונים הדפיסו את הכחשתו מבלי לפרסם ולוא אף מילה אחת מה הן הטענות נגדו. כך יכול היה פלד להתכסות באיציטלה של חסיד תמים, הטוען שהסכום של חצי מיליון ל"י לשנה שקיבל אינו מורכב מחמש מילגות, אלא משתיים וכי לא נטל מילגות שהיו מיועדות לסטודנטים.

אולם לא דברים אלה הם שורש הבעייה. הנקודות המרכזיות הן, האם יש סמכות מוסרית למנכ"ל משרד-החינוך להשתלם בתקציב של חצי מיליון ל"י לשנה, שעה שמישרדו מקצץ שירותים בשל חוסר תקי- ציב? והאם הוא היה זוכה במילגות בשי- עור כה גבוה לולא כיהן בתפקידו כי- מנכ"ל משרד-החינוך והתרבות?

כשם שאין להעלות על הדעת שמנכ"ל משרד-התחבורה, למשל, רשאי לקבל מכונית במתנה מחברת מכוניות, שהוא בא עימה במגע בחוקי תפקידו, כך גם אין מנכ"ל משרד-החינוך רשאי לקבל מילגות מגופים שעמד עימם בקשר בתור- קף תפקידו. זה הרבה יותר מאשר פגם אסטטי. היועץ-השפטי לממשלה ומקביר- המדינה חייבים לבדוק פרשה זו עד תור- מה, כדי לקבוע אם אין בה עבירה חמורה על חוקי התקשור, והמסור הציבורי.

שלא לדבר על הדוגמה האישית שנתן מנכ"ל משרד-החינוך, שהסביר בשעתו להורים נוקקים מדוע יש לצמצם את מיט- עלי ההונגה בשכבות מצוקה, ואחריכך נסע להשתלם בתקציב של חצי מיליון ל"י. אבל עם עיתונות מעין זו, הממהרת לפרסם הכחשות האשמות וטענות שלא טרחה לפרסם, אין אולי פלא בכך שהוא סבור שזה מותר לו.

